

Kapitel 3

En rektors utmaning

Hösten 2006 tillträdde jag som rektor för Almåsskolan, en 4-9 skola i Lindome, Mölndals Stad. Jag hade tidigare arbetat på skolan i 20 år som lärare i svenska, engelska och tyska. Almåsskolan var en välkänd miljö för mig som pedagog men nu gällde det att ta ansvar för hela verksamheten.

Redan efter kort tid förstod jag att det fanns några elever som inte gick i skolan. Det rörde sig om två flickor i årskurs 8 och en i årkurs 9. De hade varit hemma en längre tid och flera sätt hade använts för att tillbaka dem utan att lyckas. Tidigare skolgång hade fungerat bra men i årskurs 5 och 6 startade sporadisk frånvaro för ett par av dem. Detta är vanligt. Många gånger börjar det med olika somatiska symptom och ströfrånvaro redan i lägre klasser.

Det förebyggande arbetet i skolan handlar om att uppmärksamma riskfaktorer som skolsvårigheter och signaler på att elever far illa. Frånvaron är ofta en signal på att något inte är som det ska. Att upptäcka i tid kan vara det mest preventiva som man kan göra.

(Ur Skolfrånvaro och vägen tillbaka, Rapport 341, 2010)

Jag tillämpade etablerade metoder som jag var bekant med som lärare. Möte med elev och föräldrar var första steget. Jag presenterade vad vi kunde erbjuda eleven, vilket var anpassat schema, enskild undervisning och en lärare som stöttade extra. I samarbete med elevhälsan och speciallärare upprättades ett åtgärdsprogram. Allt såg bra ut och jag var säker på att detta skulle vara lösningen då det varit det så många gånger tidigare för elever som behövt extra stöd. Detta var min erfarenhet som lärare.

Eleverna kom följande dagar men sedan uteblev de igen. Dagar blev till veckor och jag var tvungen att tänka om och tänka nytt. Nu var jag rektor och skulle hantera en ny kategori av elever – hemmasittare.

Varför kom de inte till skolan? Och vad gjorde de hemma hela dagarna? Som nämnts tidigare hade jag ett samarbete med speciallärarteamet och elevhälsan men vi kom inte vidare. Eleverna var totalt ointresserade av skolan och saknade all motivation. Jag tyckte att jag satt in de åtgärder som brukade fungera.

Ofta har skolan satt in åtgärder men fel åtgärder som inte hjälpt.
(Ur Skolfrånvaro och vägen tillbaka, Rapport 341, 2010)

Men det måste väl ändå finnas ett sätt att få tillbaka dessa elever och att få dem att trivas i skolan? Jag satte mig ner tillsammans med speciallärarteamet och vi gick igenom alla idéer vi hade. Innan det var dags för omvärldsspaning ville jag utveckla en idé som kanske skulle passa dessa elever.

Som språklärare hade jag vågat testa nya undervisningssätt med mina klasser. Jag samarbetade med min kollega Camilla Rudevärn, som är lärare i svenska och musik. Tillsammans utarbetade vi ett arbetssätt med användning av digitala hjälpmedel i framförallt svenska och modern språkundervisning. Genom ett kreativt arbetssätt där eleverna utgår från sina egna intressen, själva producerar och presenterar material märkte vi en positiv förändring såväl i stämning och trivsel i klassrummet som i fråga om resultat och måluppfyllelse.

Det var härligt när eleverna i årskurs 9 glatt ropade i korridoren: ”Yippie, nu ska vi ha tyska och då får vi jobba med datorerna!” Inte så konstigt idag 2018 men då, tio år tidigare, hade vi inte många datorer i skolan! Och roligt när några elever ville ha extra undervisning i adjektivets böjning för de skulle filma en mannekänguppvisning och behövde kunna ha rätt form av adjektivets böjning när speakern skulle presentera kläderna.

Andra program som var oerhört populärt att efterlikna på tyska och engelska var matlagningsprogram och dokusåpor som gick på tv då. Detta

var ett arbetssätt som de tidigare inte mött, vilket kändes mycket motiverande och inspirerande för dem. Viktigt i detta sätt att undervisa var att locka fram potential och drivkraft hos eleverna, att coacha dem framåt.

Vår skola fick 2006 ett pris för detta sätt att arbeta: Skolverkets The European Label, Kvalitetsutmärkelsen i språkundervisningen. Detta ledde till att Camilla och jag var ute och föreläste mycket och även tog emot många studiebesök på vår egen skola.

Naturligtvis skulle vi använda oss av samma idéer, samma bemötande och samma undervisningssätt när det gällde vår lilla grupp som då bestod av tre flickor, en grupp som kom att kalla för tjejgruppen. Vårt motto var: eleven i centrum, många olika sätt att både inhämta kunskaper och att presentera sitt resultat. Och att ta hänsyn till olika inlärningsstilar var sedan tidigare en självklarhet för oss.

Nu kallade jag till nya möten med föräldrar till eleverna i tjejgruppen och presenterade våra nya planer om andra undervisningssätt. Kanske skulle eleverna komma hem med en filmkamera en dag och berätta att läxan var att göra en film och berätta till denna. Föräldrarna hade stort förtroende för oss som arbetade med gruppen och var positiva till alla idéer som vi hade. Att ha sitt barn hemma och inte veta vad man skulle göra för att förändra situationen hade varit så fullt av oro och även förtvivlan så allt vi gjorde gav dem hoppet tillbaka.

Först av allt var att hitta lämplig mentor för gruppen och även sal som kunde bli elevernas hemklassrum. Camilla Rudevärn är en skicklig och erfaren pedagog och redan inne på nya digitala arbetssätt. Hon tog sig gärna an gruppen. Enda lokalen som skulle kunna komma i fråga låg mitt i skolan, i skolans hjärta. Vi var tveksamma om det skulle passa så bra med tanke på att eleverna på något sätt skulle känna sig utpekade men kom snart fram till att detta var det bästa läget. Vår tidigare tanke att placera eleverna avsides för deras bästa kändes plötsligt felaktig. För oss var det viktigt att inte isolera gruppen från övriga aktiviteter. På så sätt kände de sig mer inkluderade i skolan. Tanken var också att eleverna skulle kunna vara med i sina ordinarie klasser så mycket det var möjligt.

Min dröm har alltid varit att strukturera en skola som passar alla elever. Utifrån elevens förutsättningar skapas olika lokaler, olika undervisningssätt och olika grupperingar, ibland fasta och ibland vid behov.

Nu var vi framme vid våren 2008 och tjejgruppen hade startat.